

SUOSITUKSET OIKEUDENMUKAISEN JA TASA-ARVOISEN
EUROOPAN TOTEUTTAMISEKSI: YHTEISKUNTIEN
UUDELLEENRAKENTAMINEN COVID-19-PANDEMIAN JÄLKEEN

Itsenäisten tasa-arvo- ja syrjintäviranomaisten eurooppalainen yhteistyöverkosto **Equinet** (European Network of Equality Bodies)

toteaa, että covid-19-epidemiasta käynnistynyt kansanterveydellinen kriisi ja hallitusten toteuttamat toimenpiteet sen ratkaisemiseksi eivät ole neutraaleita; ne vaikuttavat joihinkin eurooppalaisiin enemmän kuin toisiin, ja niiden kielteiset vaikutukset kohdistuvat suhteettoman suurelta osin ryhmiin, jotka ovat usein jo valmiiksi epäedullisessa sosioekonomisessa asemassa ja vaarassa joutua syrjityiksi;

ottaa huomioon, että on olemassa selvä riski, että Eurooppa joutuu kohtaamaan vakavan talouden taantuman ja sosiaalisen kriisin tulevien kuukausien ja vuosien aikana, ja että tämän myötä syrjivät ja eriarvoistavat käytännöt tulevat lisääntymään lähes varmasti, elleimme toteuta vahvaa tasa-arvoa edistävää politiikkaa ja ota käyttöön tarvittavia resursseja ja toimenpiteitä eurooppalaisella, kansainvälisellä, kansallisella ja paikallisella tasolla;

huomauttaa, että vuoden 2008 jälkeisen taantuman negatiiviset seuraukset, kuten lisääntynyt eriarvoisuus, köyhyys, populismi, syrjintä ja vihapuhe, osoittavat, että selviytyäksemme kriiseistä meidän on toimittava paremmin ja rakennettava oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen Eurooppa kriisin jälkeen;

suhtautuu myönteisesti EU:n sitoumukseen pitää huolta siitä, että tasa-arvo on elpymisen ytimessä;

toteaa, että rakentamalla tasa-arvoisesti ja yhteisvastuullisesti toimivia yhteiskuntia parannamme samalla yhteiskuntien kykyä selviytyä tulevista kriiseistä;

palauttaa mieliin, että yhdenvertainen kohtelu ja syrjimättömyys ovat yleismaailmallisen ihmisoikeusjärjestelmän perusta ja kuuluvat Euroopan unionin ja kansallisten perustuslakien perusperiaatteisiin ja -arvoihin; tämä kriisi kertoo, olemmeko aidosti sitoutuneet näihin arvoihin;

ottaa huomioon, että oikeus tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen on ainoa oikeus, joka vahvistetaan jokaisessa yhdeksässä YK:n keskeisessä ihmisoikeussopimuksessa, ja että tästä oikeudesta on annettu sitovaa lainsäädäntöä ja se on pitkään kehittyneen oikeuskäytännön aiheena Euroopan neuvostossa, Euroopan unionissa ja kansallisella tasolla;

palauttaa mieliin, että tasa-arvo- ja syrjintäviranomaiset ovat eri puolilla Eurooppaa toimivia riippumattomia valtion instituutioita, jotka on perustettu edistämään tasa-arvoa, torjumaan syrjintää ja häirintää ja joilla on myös usein valtuudet puuttua vihapuheeseen.

Equinet antaa seuraavat **suositukset**:

Tasa-arvosäännösten mukainen kriisintorjunta

1 Yhdenvertainen kohtelu ja syrjimättömyys ovat yhteisiä vähimmäisvaatimuksia, ja niitä on noudatettava kaikissa olosuhteissa, myös kriisiaikoina. Näistä vähimmäisvaatimuksista poikkeavat toimet voidaan hyväksyä vain, jos ne rajoitetaan tarkasti siihen, minkä osoitetaan olevan ehdottomasti välttämätöntä ja oikeasuhteista, ja jos ne ovat ajallisesti ja laajuudeltaan rajoitettuja eivätkä loukkaa muita perusoikeuksia.

2 Kaikkien julkisten viranomaisten ja poliitikoiden on viestittävä selkeästi, että kriisitalannetta ei saa koskaan käyttää syynä tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevien oikeuksien epäämiseen. Niiden viestinnässä ja toimissa

olisi aina otettava lähtökohdaksi tasa-arvo ja kaikkien yhteiskunnan jäsenten suojeleminen ja syrjimätön kohtelu. Kriisintorjuntatoimissa on ilman viivytystä varmistettava kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ryhmien suojeleminen ja tärkeimpien julkisten palvelujen tasa-arvoinen saatavuus.

3 Julkisissa laitoksissa ja tiedotusvälineissä ei saa esiintyä kriisiin liittyvää syrjintää ja vihapuhetta eikä toimintaa, joka saattaa synnyttää syrjintää ja vihapuhetta. Näihin lukeutuu myös välillinen syrjintä, jossa näennäisesti neutraalit yleiset toimenpiteet aiheuttavat suhteettomia kielteisiä vaikutuksia tiettyihin väestöryhmiin.

Kohti kriisistä toipuvaa oikeudenmukaista ja tasa-arvoista Eurooppaa

4 Eurooppa on rakennettava kriisiä edeltävää aikaa paremmaksi. EU:n ja jäsenvaltioiden on pyrittävä poistamaan rakenteellinen epätasa-arvo ja luomaan yhteisvastuullisesti toimivia oikeudenmukaisia ja tasa-arvoisia yhteiskuntia. Tähän kuuluu tasa-arvon edistäminen, myös koulutuksessa, yhteisenä arvona ja keskeisenä tavoitteena, joka ohjaa taloudellisen ja sosiaalisen kriisin vastaisia toimia ja kaikkia talous- ja sosiaalipolitiikan syklejä.

5 Kaikista suunnitteilla olevista EU:n ja jäsenvaltioiden toimista ja politiikoista, joiden avulla torjutaan taloudellista ja sosiaalista kriisiä, olisi tehtävä tarkka ja kattava ennakkoarviointi, ja niiden vaikutuksia olisi seurattava. Kaikissa EU:n ja jäsenvaltioiden investoinneissa olisi asetettava ehdoksi, että niiden avulla vähennetään eikä ylläpidetä tai lisätä epätasa-arvoa. EU:n jäsenvaltioiden olisi tehostettava tasa-arvoa koskevan tiedon keräämistä, jotta voidaan varmistaa, että toimenpiteet parantavat kaikkein haavoittuvimpien ryhmien asemaa, ja jotta toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan arvioida säännöllisesti, samalla kun otetaan huomioon tietosuojaa koskevat säännöt.

6 EU:n ja kaikkien jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön ja rahoitettava kohdennettuja toimia, positiiviset toimet mukaan lukien, syrjäytettyjen ryhmien tilanteen ja kokemusten parantamiseksi ja epätasa-arvon vähentämiseksi, jotta voidaan luoda oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen Eurooppa. Syrjäytettyihin ryhmiin kuuluviin heikoimmassa asemassa oleviin henkilöihin, kuten romaninaiisiin, musliminaiisiin ja vammaisiin vanhuksiin, olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, ja heidän auttamiseen olisi kohdennettava erityisresurssia moniperusteisen lähestymistavan mukaisesti.

7 Kaikkien jäsenvaltioiden olisi investoitava sosiaaliseen infrastruktuuriin ja vahvistettava sitä. Tämä voidaan toteuttaa muun muassa vahvistamalla sosiaaliturvajärjestelmiä rakenteellisen epätasa-arvon vähentämiseksi, kehittämällä hoitoinfrastruktuureja itsenäistä elämää arvostavan lähestymistavan pohjalta ja luomalla vahva turvaverkko köyhyyden kaikkien muotojen ja syrjäytymisen torjumiseksi.

8 EU:n ja kaikkien jäsenvaltioiden olisi lujitettava tasa-arvolainsäädäntöään siten, että siinä tasa-arvo tunnustetaan keskeiseksi arvoksi ja että sen avulla pyritään saavuttamaan kokonaisvaltaisia ja konkreettisia tuloksia. Tähän kuuluu yhdenvertaista kohtelua koskevan lainsäädännön soveltamisalan laajentaminen, jotta sen avulla voidaan torjua kaikkiin syihin perustuvaa ja kaikilla elämän osa-alueilla tapahtuvaa syrjintää. Nykyisen kriisin myötä on noussut esiin kiireellinen tarve torjua terveydentilan ja sosioekonomisten haittatekijöiden perusteella tapahtuvaa sekä tekoälyn mahdollistamaa syrjintää.

9 EU:n ja kaikkien jäsenvaltioiden olisi harkittava työnantajille, palveluntarjoajille, koulutus- ja terveydenhuoltolaitoksille, sosiaalipalveluiden tarjoajille ja yleisesti julkiselle sektorille kuuluvien lakisääteisten tasa-arvovelvollisuuksien laajempaa käyttöönottoa, jotta tasa-arvo ja sen valtavirtaistaminen tulevat velvoittavaksi osaksi niiden työtä ja jotta kokonaisvaltainen tasa-arvo toteutuu konkreettisesti kaikissa niiden toimissa.

10 EU:n ja kaikkien jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tasa-arvolainsäädäntö on pantu tehokkaasti täytäntöön muun muassa parantamalla syrjinnän uhrien käytössä olevien oikeussuojakeinojen saatavuutta sekä arvioimalla ja mukauttamalla syrjinnän oikeudellisten seuraamusten tehokkuutta ja varoittavaa vaikutusta.

11 Kaikkien jäsenvaltioiden olisi vahvistettava kansallisten tasa-arvo- ja syrjintäviranomaisten asemaa, jotta yhteiskunnat voivat hyödyntää täysimääräisesti niiden asiantuntijuutta tasa-arvolainsäädännön seurannassa ja täytäntöönpanossa, tasa-arvoasioiden edistämisessä yhteiskunnassa ja poliittisissa päätöksissä, tasa-arvovelvollisuuksien noudattamista tukevien hyvien käytäntöjen edistämisessä sekä tiedon keräämisessä ja analysoinnissa asiantuntemuksen tarjoamiseksi. Näihin tavoitteisiin olisi sisällyttävä tasa-arvo- ja syrjintäviranomaisten toimivallan laajentaminen ja niiden riippumattomuuden, saatavuuden ja riittävien resurssien varmistaminen, jotta ne voivat torjua kaikilla perusteilla ja aloilla tapahtuvaa syrjintää. Euroopan komission antamat suositukset tasa-arvoelimiä koskevista normeista sekä Euroopan rasismien ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ECRI) antamat yleiset poliittiset suositukset nro 2: tasa-arvoelinten toiminnasta rasismien ja suvaitsemattomuuden torjumiseksi kansallisella tasolla olisi nähtävä vähimmäisnormeina, ja niitä olisi sovellettava täysimääräisesti kaikissa jäsenvaltioissa.

Equinet on tasa-arvo- ja syrjintäviranomaisten eurooppalainen yhteistyöverkosto, johon kuuluu 49 tasa-arvoelintä, jotka toimivat kaikkialla Euroopassa mukaan lukien kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Kansalliset tasa-arvoelimet ovat julkisia organisaatioita, jotka avustavat syrjinnän uhreja, seuraavat syrjintätapauksia ja raportoivat niistä sekä tiedottavat tasa-arvo-oikeuksista ja niiden merkityksestä yhteiskunnassa. Niillä on lakiin perustuva velvoite toimia yhdellä tai useammalla EU:n lainsäädännön kattamien syrjintäperusteiden alalla, joita ovat sukupuoli, etninen tausta, ikä, seksuaalinen suuntautuminen, uskonto tai vakaumus ja vamma.

Yhteystiedot:

www.equineteurope.org

info@equineteurope.org

facebook.com/equineteurope

[@equineteurope](https://twitter.com/equineteurope)

